

ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน
เรื่อง แต่งตั้งปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน ประจำปี ๒๕๖๗

โดยที่เป็นการสมควรให้การยกย่องและเชิดชูเกียรติแก่ผู้ทรงภูมิปัญญาด้านการเกษตร
ในสาขาต่าง ๆ ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณความดี มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ สมควรเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน
ให้ได้รับการดูแลด้านสวัสดิการและสนับสนุนให้มีการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และความสามารถสู่สังคม

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๙ (๑) แห่งระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการส่งเสริม
และการจัดสวัสดิการสำหรับปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบมติคณะกรรมการส่งเสริมปราชญ์เกษตร
ของแผ่นดิน ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ จึงแต่งตั้งบุคคลเป็นปราชญ์เกษตร
ของแผ่นดิน ประจำปี ๒๕๖๗ จำนวน ๓ สาขา ดังนี้

๑. ปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน สาขาปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ นายวินิจ ถิตย์ผาด
บ้านเลขที่ ๑๖๗ หมู่ที่ ๘ ตำบลภูโป อำเภอมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
๒. ปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน สาขาปราชญ์เกษตรดีเด่น ได้แก่ นายพิบูลย์ชัย ชวนชื่น
บ้านเลขที่ ๑๙๐/๓ หมู่ที่ ๑ ตำบลสวนหลวง อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร
๓. ปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน สาขาปราชญ์เกษตรผู้นำชุมชนและเครือข่าย ได้แก่
นายอัมภางค์ สีหาราช บ้านเลขที่ ๖๐/๒ หมู่ที่ ๒ ตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายประยูร อินสกุล)

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประธานกรรมการส่งเสริมปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน

สาขาปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง

นายวินิจ ติตย์ผาด

อายุ ๗๔ ปี

การศึกษา ปริญญาตรีส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์บัณฑิต
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สถานภาพ สมรส

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๑๖๗ บ้านหนองแวงใหญ่ หมู่ที่ ๘ ตำบลภูโป
อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

โทรศัพท์ ๐๘-๔๓๒๑-๖๕๕๓

อาชีพ เกษตรกร

คุณลักษณะส่วนบุคคล

นายวินิจ ติตย์ผาด ประสบการณ์ในการทำงานภาคเกษตรมา ๕๓ ปี เป็นผู้ดำเนินชีวิตแนวเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นระยะเวลา ๓๒ ปี และสามารถเป็นแบบอย่างให้แก่ผู้อื่นได้ ๒๘ ปี แต่เดิมรับราชการเป็นเจ้าพนักงานการเกษตร ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่เกษตรกรได้สอบถามปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ บางปัญหาไม่สามารถตอบได้โดยทันที จึงเกิดเป็นแรงผลักดันให้มาทำการเกษตรด้วยตนเองเพื่อศึกษาปัญหาต่างๆ โดยมองความจริงที่ตนกระทำอยู่ในชีวิตประจำวัน และปรับเปลี่ยนแนวคิดเริ่มต้นจากสิ่งที่มีอยู่ในพื้นที่ โดยมุ่งเน้นความพออยู่พอกิน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ ๙ เป็นแบบอย่าง สามารถเลี้ยงครอบครัวได้อย่างมีความสุขสบาย โดยดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรบนพื้นที่ ๘๔ ไร่ ประกอบด้วย แหล่งน้ำ (ขุดสระน้ำแบบพวง) ๑๐ ไร่ ปลูกข้าว ๑๐ ไร่ ปลูกผักอินทรีย์ ปลูกป่าเบญจพรรณ ๒๐ ไร่ เลี้ยงปลา ปลูกไม้ผล และที่อยู่อาศัย ได้สร้างฝั้นป่าเพื่อสร้างความอุดมสมบูรณ์และเป็นแนวกันชน ป้องกันมลพิษและสารเคมีจากพื้นที่รอบข้าง และปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ โดยการใช้ปุ๋ยหมักเติมอากาศ จุลินทรีย์รากหญ้า จึงทำให้ระบบนิเวศเกิดความสมดุล โดยใช้หลักการ “ธรรมชาติดูแลธรรมชาติ” ในพื้นที่เน้นการผลิตตามระบบเกษตรอินทรีย์ ต้องไม่มีสารพิษหรือสารเคมีตกค้างปนเปื้อน ทั้งทางดิน ทางน้ำ และทางอากาศ เพื่อความสมบูรณ์ทางชีวภาพในระบบนิเวศให้มากที่สุด โดยมุ่งเน้นให้ผลผลิตอุดมด้วยคุณค่าทางอาหารและปลอดสารพิษ จนได้รับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (Organic Thailand) มีการจดบันทึกการปฏิบัติงานในแปลงทุกขั้นตอน และจดบันทึกบัญชีครัวเรือน รายรับ-รายจ่าย ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้จากการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า และการสร้างความมั่นคงทางอาหาร ปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ให้เพียงพอบริโภคตลอดปี อีกทั้งเป็นแปลง ๑ ไร่ ๑ แสน ตามแบบอย่างโคกหนองนา ธนาครด้นไม้ ธนาครด้นน้ำ และธนาครด้นปลา ซึ่งมีแนวคิดว่าการเป็นแบบอย่างที่ดีได้ด้วย “การทำเป็นตัวอย่างที่ดีกว่าคำสอน” และได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับคนในชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีเงินออม เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

ผลงานสร้างคุณประโยชน์

นายวินิจ ติตย์ผาด เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ ๙ โดยเริ่มทำจากสิ่งที่มีอยู่ตามกำลังทุน ทำจากน้อยไปมาก เดินทีละก้าวกินข้าวทีละคำ ลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำที่สุด โดยการใช้ปัจจัยการผลิตราคาถูกและหาได้ง่ายในพื้นที่ ลดรายจ่าย ด้วยการสร้างอาหารกินเอง

ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก ปลูกครั้งหนึ่งเก็บผลผลิตได้หลายปี ลด-ละ-เลิก อบายมุข ด้วยการจดบันทึกบัญชีครัวเรือน รายรับ-รายจ่าย เพิ่มรายได้ จากการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า ถ้าผลผลิตเหลือก็แจกจ่ายและขาย เป็นแบบอย่างให้กับคนในครอบครัว โดยมุ่งเน้นความพออยู่พอกิน สามารถเลี้ยงครอบครัวได้อย่างสุขสบาย และสามารถแบ่งปันให้กับคนในชุมชนได้ อีกทั้งยังส่งเสริมให้คนในชุมชนปรับเปลี่ยนแนวคิดหันมาทำการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยองค์ความรู้ที่โดดเด่น คือ ๑) การผลิตพืชอินทรีย์ตามระบบมาตรฐาน Organic Thailand ๒) สระพวง ขุดสระน้ำแบบสระพวงเพื่อตักน้ำตามแรงเหวี่ยงของโลก ตามหลักวิทยาศาสตร์โลกหมุนรอบตัวเองไปทางขวามือ และจะเหวี่ยงน้ำให้กระโดดไปทางซ้าย เมื่อเราขุดสระตักน้ำให้เหวี่ยงตามแนวเส้นตรงที่ลากจาก ทิศเหนือไปทิศใต้ น้ำก็จะเต็มเต็มสระตลอดทั้งปี ๓) ปุ๋ยหมักเติมอากาศ ส่วนผสมจากมูลไก่ มูลโค แกลบดำหรือแกลบดิบ หญ้าสับ รำอ่อน เมื่อผสมตามส่วนประกอบดีแล้วหมักไว้ในโรงเรือนรดน้ำให้ความชื้น ๖๐ % หมักไว้กิน ๙๐ วัน ปุ๋ยหมักจะเย็นสนิทและสะอาดไม่มีเชื้อราและแบคทีเรียปนเปื้อน ๔) จุลินทรีย์รากหญ้า จะเป็นตัวกระตุ้นให้เม็ดดินปลดปล่อยธาตุอาหารพืช N-P-K ออกมาให้พืชสามารถดูดไปใช้ได้ ๕) สายรุ้ง ที่ใช้ประดับในเทศกาลปีใหม่ นำมาแขวนรอบแปลงพืชหรือรอบต้นไม้ผล เมื่อแสงอาทิตย์และแสงเดือนมากระทบจะวาวระยิบระยับ ทำให้แมลงตกใจกลัว บินหนี ไม่กล้าเข้าไปวางไข่ ในแปลงผักและไม้ผล ป้องกันหนอนทุกชนิดได้ดีมาก ๖) แกลบเผาไล่แมลงในแกลบเผาจะมีกลิ่นไฟไหม้ติดอยู่แมลงจะกลัวไฟไหม้ป่ามาก ๗) ขยะเปียกลดภาวะโลกร้อน การทำหลุมขยะเปียกใส่โคนต้นไม้ผล เป็นการกำจัดขยะเปียกไม่ให้สกปรกแล้วขยะเปียกก็จะค่อย ๆ ย่อยสลายเป็นปุ๋ยชั้นเลิศให้ต้นไม้ อีกทั้งมีแนวคิดในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ได้แก่ ๑) การแปรรูปข้าวกล้องอินทรีย์ ๕ พลัง เป็นข้าวผง ชงดื่ม เป็นอาหารคนป่วยและเด็กอ่อน เพิ่มมูลค่าข้าวกล้อง กิโลกรัมละ ๘๐ บาท เพิ่มเป็น ๕๐๐ บาท/กิโลกรัม ๒) การแปรรูปข้าวกล้องเป็นข้าวพอง (Snack Rice) เพิ่มมูลค่าข้าวกล้อง กิโลกรัมละ ๘๐ บาท เพิ่มเป็น ๑,๕๐๐ บาท/กิโลกรัม ๓) การแปรรูปกล้วยดิบเป็นกล้วยผงชงดื่ม ป้องกันกรดไหลย้อน เพิ่มมูลค่ากล้วยเล็ก หวีละ ๑๐ บาท เป็น ๓๐๐ บาท และได้นำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้แก่ ๑) ใช้หลักการหมักดินตัดหญ้าคลุมดินเพื่อควบคุมความชื้นบริเวณผิวดิน ลดความเค็มได้ผลภายใน ๓ เดือน จนสามารถปลูกพืชผักได้นำไปใช้ในพื้นที่ อบต.ลาดใหญ่ อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม ๒) ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก้ไขปัญหาคันตัดไม้ทำลายป่า ทำไร่เลื่อนลอยที่ ต.ภูฟ้า อ.บ่อเกลือ จ.น่าน เลิกตัดไม้หันมาปลูกบวบนำใยบวบผลิตเป็นสินค้า OTOP ส่งขายต่างประเทศ ๓) กลุ่มเกษตรกรปลูกผักอินทรีย์ แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้นำเอาองค์ความรู้การจัดการปลูกผักแบบอินทรีย์ไปใช้จนประสบความสำเร็จ ๔) กรณีที่เมืองเว้ ประเทศเวียดนาม ได้เกิดปัญหาสาหร่ายทะเลซัดเข้าถ้ำมฝั่ง จึงได้เสนอความคิดในทีมงาน Cluster ADB (ธนาคารพัฒนาเอเชีย) โดยการนำสาหร่ายทะเลไปคลุมพื้นที่ทราย ซึ่งย่อยสลายเป็นปุ๋ยได้เป็นอย่างดีสำหรับปลูกผักสลัด และพืชผักชนิดอื่นๆ เปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส จนเป็นทางเลือกหนึ่งในการประกอบอาชีพของประชาชนเมืองเว้ ประเทศเวียดนาม

การขยายผลงาน

เป็นแบบอย่างให้แก่เกษตรกรตลอดระยะเวลา ๒๘ ปี โดยนำพื้นที่ของตนเองเปิดเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชน “สวนจากรูธรรม” ถ่ายทอดองค์ความรู้การทำเกษตรรูปแบบอินทรีย์ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ ๙ เป็นแบบอย่างให้กับคนในครอบครัว และในชุมชน พร้อมทั้งเป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ “เกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียง” แก่ผู้มาศึกษาดูงานที่ศูนย์ฯ และเป็นวิทยากรนอกสถานที่ตามคำเชิญของหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ฝึกอบรมเกษตรกรด้วยความภาคภูมิใจและ

สาขาปราชญ์เกษตรดีเด่น

นายพิบูลย์ชัย ชวนชื่น

อายุ ๕๒ ปี

การศึกษา ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์การเดินเรือ ศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวี
สถาบันสมทบมหาวิทยาลัยบูรพา

สถานภาพ สมรส

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๑๙๐/๓ หมู่ที่ ๑ ตำบลสวนหลวง อำเภอกะทู้มแบน
จังหวัดสมุทรสาคร ๗๔๑๑๐

โทรศัพท์ ๐๘-๑๓๑๓-๗๖๙๐

อาชีพ เกษตรกร

คุณลักษณะส่วนบุคคล

นายพิบูลย์ชัย ชวนชื่น ดำเนินกิจกรรมการเพาะพันธุ์ และเลี้ยงปลากัดสวยงาม โดยเริ่มจากการเลี้ยงไว้เพื่อความสวยงามเป็นงานอดิเรก และมีการแลกเปลี่ยนซื้อขายกันภายในกลุ่มเล็ก ๆ ของผู้เลี้ยงปลากัด แล้วจึงเป็นโอกาสได้พัฒนามาเป็นธุรกิจที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวจากฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำขนาดเล็กยกระดับเป็นฟาร์มขนาดกลาง ภายใต้ชื่อ เยาวลักษณ์ฟาร์ม พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายกลุ่มผู้เพาะเลี้ยงปลากัดสวยงามในจังหวัดสมุทรสาคร ภายใต้ชื่อกลุ่ม Betta Sakorn และจังหวัดใกล้เคียง อีกทั้งเป็นผู้รวบรวมและส่งออกปลากัดสวยงามไปยังต่างประเทศ เป็นบุคคลตัวอย่าง ที่มีความขยัน มานะอดทน ใช้เวลาว่างในการคิดค้นพัฒนาพันธุ์ปลากัดให้มีความสวยงาม มีสีสันแปลกตา และพัฒนาปรับเปลี่ยนรูปแบบการเลี้ยงให้สามารถลดต้นทุนการผลิตสามารถพึ่งพาตนเอง และเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเพาะพันธุ์และเลี้ยงปลากัดสวยงามแบบครบวงจรของจังหวัดสมุทรสาคร

ผลงานสร้างคุณประโยชน์

นายพิบูลย์ชัย ชวนชื่น คิดค้นและพัฒนาสายพันธุ์ปลากัดสวยงามที่มีชื่อทางการค้าว่า “เรดดราก้อน” ได้เป็นคนแรกของโลก โดยพัฒนามาจากปลากัดดั้งเดิม (beta splendens) กับปลากัดปามหาชัย (beta mahachaiensis) โดยปลากัด red dragon มีการพัฒนาการต่อยอดตามลำดับดังนี้ ระยะเวลา (generation ๑) พัฒนาการจากปลาที่มีเกล็ดบริเวณลำตัวเงาแวววาวและมีครีบทั้งหมดเป็นสีแดง (red dragon) เปลี่ยนเป็นปลาที่มีครีบเป็นสีอื่น ๆ เช่น ครีบสีดำ (black dragon) ครีบสีเหลือง (yellow dragon) ครีบสีส้ม (orange dragon) ระยะเวลาที่ ๒ (generation ๒) พัฒนารูปทรงเป็นปลากัดครีบยาวหางพระจันทร์ครึ่งดวง (half moon) ปลากัดครีบยาวสองหางคู่ (full moon) และระยะปัจจุบัน (generation ๓) ถูกต่อยอดพัฒนาสีและรูปทรงให้มีความหลากหลาย แปลกตา แต่ก็ยังคงจุดเด่นที่มีเกล็ดเงาแวววาว

การพัฒนาอาชีพเพาะเลี้ยงปลากัดสวยงามให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้นด้วยการลดต้นทุนในการผลิต โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การใช้ใบหูกวาง ใบกล้วยใส่ในบ่อเลี้ยง (ปรับสมดุลตามธรรมชาติ) ช่วยบำบัดน้ำในบ่อเลี้ยง ไม่ต้องเปลี่ยนถ่ายน้ำบ่อย สภาพแวดล้อมดี ปลากัดเจริญเติบโตเร็ว และนำสมุนไพรพื้นบ้านและจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง (PSB) มาใช้ในการเลี้ยงปลากัดทำให้ปลาแข็งแรงเป็นการลดการใช้สารเคมี (ยาฆ่าเชื้อ)

การพัฒนาารูปแบบการเลี้ยงปลากัด เช่น การเลี้ยงปลากัดในขวดน้ำพลาสติกที่หลีกเลี่ยงการใช้แล้ว แทนการเลี้ยงในขวดแก้วแบน ทำให้ลดต้นทุนในการเลี้ยงและไม่เกิดอันตราย สะดวกต่อการทำความสะอาด ทำให้เชื้อโรคต่างๆ ถูกทำลาย ส่งผลให้พ่อพันธุ์แม่พันธุ์ปลาแข็งแรง ไม่เกิดโรค

เยาวลักษณ์ฟาร์ม ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสวยงามเพื่อการส่งออก GAP สถานประกอบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อการส่งออก (สอ.๓) และสถานรวบรวมสัตว์น้ำเพื่อการส่งออก (สอ.๔) จากกรมประมง ได้รับการรับรองเป็นฟาร์มปลอดเชื้อ Megalocytivirus จากกองวิจัยและพัฒนาสุขภาพสัตว์น้ำ และมาตรฐานฟาร์มปลาสวยงามเพื่อการส่งออกจากสถาบัน AQSIQ สามารถส่งปลากัดไปยังประเทศ ออสเตรเลีย สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น กลุ่มตะวันออกกลาง เกาหลีใต้ จีน สหรัฐอเมริกา และแคนาดา เยาวลักษณ์ฟาร์ม มีมูลค่าการส่งออกจำนวน ๑๗,๔๐๐,๐๐๐ บาท/ปี และมูลค่าการส่งออกของกลุ่มสมาชิกเครือข่ายจำนวน ๓๓๘,๘๘๐,๐๐๐ บาท/ปี ทำให้เกิดการขยายการผลิต เพิ่มการส่งออกและสร้างความร่วมมือระหว่างภูมิภาค ส่งผลให้ยกระดับรายได้มวลรวมของประเทศเพิ่มขึ้น

เป็นคณะกรรมการชุดต่างๆในระดับประเทศ ได้แก่ ๑. ประธานสหกรณ์ปลาสวยงามแห่งสยาม จำกัด ๒. คณะทำงานจัดทำ “มาตรฐานปลากัดสวยงามในประเทศไทย” เพื่อยกระดับมาตรฐานการประกวดปลากัดสวยงามให้เป็นที่ยอมรับของสากล ๓. คณะกรรมการวิชาการพิจารณามาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง ปลากัดไทย ๔. คณะกรรมการจัดงานวันประมงน้อมเกล้า ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จนถึงปัจจุบัน ๕. คณะผู้ตัดสินปลากัดสวยงามในงานแสดงสินค้าเกษตรแห่งชาติ ของประเทศมาเลเซีย (MAHA) และได้รับรางวัลเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓ สาขาอาชีพเพาะเลี้ยงปลาสวยงามและพรรณไม้น้ำ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การขยายผลงาน

นายพิบูลย์ชัย ขวนชื่น เป็นเกษตรกรผู้มีความรู้การพัฒนาสายพันธุ์และเพาะเลี้ยงปลากัดสวยงาม โดยเยาวลักษณ์ฟาร์ม เป็นศูนย์การเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงปลากัดสวยงามแบบครบวงจร และเป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกร นักศึกษา และผู้ที่สนใจ ทั้งนี้ มีการถ่ายทอดผลงานผ่านสื่อที่หลากหลายและต่อเนื่อง เช่น บทความ วารสาร โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และผ่านทางโซเชียลมีเดียต่าง ๆ เช่น Facebook Youtube รวมถึงเป็นผู้เขียนบทความ เรื่อง Betta in Thailand ในหนังสือ Ornamental Fish and Aquatic Plants Thailand directory ๒๐๑๕ - ๒๐๑๗ บทความ เรื่อง “ปลากัด” ภาควิชาภาษาอังกฤษ ในหนังสือ Thailand directory ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๑๓ - ปัจจุบัน และหนังสือมาตรฐานปลากัดสวยงามในประเทศไทย (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๙) จึงมีกลุ่มเครือข่ายที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติกระจายไปอย่างกว้างขวาง เช่น กลุ่มเบต้าสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มีสมาชิก จำนวน ๓๐ ราย กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เพาะเลี้ยงปลาสวยงามนครปฐม (ปลาสวยงามแปลงใหญ่) มีสมาชิก จำนวน ๑๔๐ ราย กลุ่มผู้เพาะเลี้ยงปลากัดสวยงามจังหวัดอ่างทอง มีสมาชิก จำนวน ๑๒ ราย สหกรณ์ปลาสวยงามแห่งสยามจำกัด มีสมาชิก จำนวน ๑๓๐ คน สมาคมปลากัด มีสมาชิก จำนวน ๓๕๐ คน

สาขาปราชญ์เกษตรผู้นำชุมชนและเครือข่าย

นายอัษฎางค์ สีหาราช

อายุ	๖๐ ปี
การศึกษา	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง วิทยาลัยครูมหาสารคาม
สถานภาพ	สมรส
ที่อยู่	บ้านเลขที่ ๖๐/๒ ตำบลคอรัม อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรธานี ๕๓๑๒๐
โทรศัพท์	๐๘-๑๗๒๗-๒๑๖๖
อาชีพ	เกษตรกร

คุณลักษณะส่วนบุคคล

นายอัษฎางค์ สีหาราช เกษตรกรวัย ๖๐ ปี เมื่อปี ๒๕๔๐ ได้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจทำให้ต้องเลิกอาชีพผู้รับเหมาก่อสร้าง จึงเดินทางมาอยู่ที่บ้านของภรรยา ด้วยวิกฤตปัญหา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การประกอบอาชีพ และมีหนี้สินที่ติดตัวมา จึงเริ่มเรียนรู้คำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” ที่ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงพระราชทานให้ไว้ โดยเฉพาะเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่พร้อมองค์ความรู้จากการฝึกอบรมในเรื่องเกษตรอินทรีย์จากหน่วยงานต่าง ๆ จึงนำมาปรับใช้ในการทำนาของตนเอง จนพบว่าสามารถลดต้นทุนได้จริง และปริมาณผลผลิตไม่ได้แตกต่างจากเดิม จึงถ่ายทอดองค์ความรู้ในเรื่องดังกล่าวให้แก่เกษตรกรและผู้ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน โดยมีกิจกรรมทางการเกษตรในพื้นที่จำนวน ๖๐ ไร่ เช่น ปลูกข้าวอินทรีย์ (Organic Thailand) จำนวน ๕ ไร่ ปลูกข้าวปลอดภัย (GAP) จำนวน ๒๐ ไร่ ปลูกข้าวเพื่อใช้เป็นเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน ๒๐ ไร่ เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงปลา ปลูกไม้ยืนต้น และการจัดพื้นที่ใช้สอยให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีผ่านการเป็นผู้ใหญ่บ้าน เป็นประธานศูนย์เรียนรู้ต่างๆ และเป็นต้นแบบนักปฏิบัติในการประกอบอาชีพในชุมชน มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง ไม่ย่อท้อในการพัฒนาชุมชนในมิติต่างๆ เป็นผู้ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่สมาชิกและเครือข่าย มีความเสียสละ มีน้ำใจ ประสานหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในกลุ่ม เช่น ด้านสุขภาพ ด้านความเป็นอยู่ การสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ เป็นต้น

ผลงานสร้างคุณประโยชน์

เป็นเกษตรกรต้นแบบในการถ่ายทอดองค์ความรู้การทำเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีจุดเด่นด้านการผลิตข้าว การสีข้าว การแปรรูป บรรจุภัณฑ์ และการตลาดออนไลน์ ซึ่งได้รับการรับรองมาตรฐานข้าว เช่น OTOP GAP Organic Thailand และ มาตรฐาน ออ. **ด้านการลดต้นทุน** มีกิจกรรมเพื่อลดต้นทุนการผลิต เช่น ผลิตเมล็ดพันธุ์เพื่อใช้เอง การใช้สารชีวภัณฑ์ การผลิตปุ๋ยใช้เอง การใช้เครื่องจักรกลการลด การใช้พลังงาน การลดการใช้สารเคมี การคัดเลือกวัตถุดิบที่มีคุณภาพ การนำวัสดุเหลือใช้มาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และการวางแผน การผลิตที่ดีจากเดิมต้นทุนการผลิต ๕,๐๐๐ บาท/ไร่ ลดลงเหลือ ๔,๐๐๐ บาท/ไร่ คิดเป็นต้นทุนที่ลดลงทั้งสิ้น ๑,๐๐๐ บาท/ไร่ **ด้านการเพิ่มผลผลิต** ยึดหลักการทำเกษตรปลอดภัย คำนึง ๓ ด้าน ได้แก่ คำนึงถึงผู้ผลิตต้องปลอดภัย คำนึงถึงผู้บริโภคต้องปลอดภัย และระบบนิเวศต้องดี โดยเน้นการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพจากเดิมผลิตข้าวจำนวน ๗๕๐ กก./ไร่ เพิ่มขึ้นเป็นจำนวน ๘๐๐ กก./ไร่ และเป็นเกษตรกรต้นแบบที่ไม่เผาเศษซากวัสดุทางการเกษตร ด้วยการใช้เครื่องอัดฟาง สามารถสร้างรายได้

เพิ่มจากการอัดฟางขาย ไร่ละ ๕๐ - ๘๐ บาท จึงประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงผลเสียในการเผา และขยายผลไปยังกลุ่มเครือข่ายในพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งจากการรณรงค์หยุดเผา จึงทำให้ข้อมูลการเกิดค่าความร้อน (Hotspot) ของจังหวัดอุดรดิตถ์ ในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๕ เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกัน ในปี ๒๕๖๔ ทำให้อำเภอพิชัยสามารถลดจุดความร้อน (Hotspot) ในพื้นที่เกษตรกรรมได้ถึง ๒๑๓ จุด คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๗๖

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นผู้นำในการรวมกลุ่มเกษตรกรเป็นกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ชีวภาพ ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้จัดตั้งเป็นศูนย์ข้าวชุมชนตำบลคอรุม และได้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยยึดหลัก “ทำทุกอย่างที่ทำได้ ลดการพึ่งพาจากภายนอก โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” กิจกรรมหลักของกลุ่มฯ คือการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวและข้าวเปลือกคุณภาพ ทำการผลิตข้าวแบบเกษตรอินทรีย์ การแปรรูปเพิ่มมูลค่าและยกระดับข้าวให้มีคุณภาพและปลอดภัย ภายใต้ชื่อข้าวอินทรีย์ตรา “เพชรคอรุม” และแปรรูปข้าวจำหน่าย ภายใต้ชื่อ “เพชรพิชัย” ที่มาจากคำว่า ถิ่นนักรบผู้กล้า พ่อพระยาพิชัย แหล่งปลูกข้าวปลอดภัย ใส่ใจผู้บริโภค โดยออกบูธจำหน่ายสินค้าร่วมกับหน่วยงานและห้างสรรพสินค้า และจำหน่ายผ่านช่องทาง Online ผ่าน Page Facebook ชื่อ “ข้าวอินทรีย์เพชรคอรุม” โดยในปี ๒๕๖๕ มีปริมาณผลผลิตในนามวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้ผลิตข้าวแบบแปลงใหญ่ตำบลคอรุมรวม ๑,๒๐๐ ตัน/ปี รวมรายรับสุทธิจากสินค้าทั้งหมด ๗,๘๐๐,๐๐๐ บาท/ปี นอกจากนี้ศูนย์ข้าวชุมชนยังทำการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ โดยเป็นการผลิตเพื่อใช้ในกลุ่ม และเป็นการผลิตเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับกลุ่มเครือข่าย

เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคอรุม มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกรและประชาชนในชุมชน สร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคง ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของคนในชุมชน เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน และความสัมพันธ์อันดีของคนในชุมชน มีสมาชิกทั้งหมด จำนวน ๓,๖๗๗ คน กองทุนสะสมรวม ๑๘,๗๖๐,๗๑๕.๔๘บาท คงเหลือ ๔,๑๘๐,๖๙๙.๔๘ บาท โดยได้ดำเนินการช่วยเหลือด้านสวัสดิการให้แก่สมาชิกตั้งแต่เริ่มตั้งกองทุนมาจนถึงปัจจุบัน ไปแล้วจำนวน ๑๓,๘๘๓,๓๐๐ บาท

เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งประธานศูนย์ข้าวชุมชนระดับประเทศ (พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๕) ได้ขับเคลื่อนนโยบายด้านข้าวของประเทศ โดยเน้นให้เกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ เกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายข้าวในราคาที่ดีขึ้น และผลักดันโครงการตามนโยบายของรัฐบาลสู่เกษตรกร เช่น โครงการส่งเสริมการเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ข้าว ปี ๒๕๖๖ โดยมีเป้าหมายการเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน ๕๘,๗๐๐ ตัน ให้เกษตรกรไม่น้อยกว่า ๒๐๕,๙๖๕ ครัวเรือน ในพื้นที่ ๗๖ จังหวัดทั่วประเทศ รวมทั้งยังสามารถนำเมล็ดพันธุ์ข้าวมาใช้เพาะปลูกได้ถึง ๓.๙๑ ล้านไร่ ซึ่งคาดว่าจะได้ผลผลิตข้าวคุณภาพดี ๒.๖๐ ล้านตันข้าวเปลือก โดยใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดี ราคาถูกจากตันละ ๒๐,๐๐๐ บาท เหลือตันละ ๔,๐๐๐ บาท และสามารถลดต้นทุนในการทำนาจากไร่ละ ๕,๕๐๐ บาท ต่อไร่ เหลือไม่เกิน ๔,๐๐๐ บาท ต่อไร่

การขยายผลงาน

นายอักษฎาภรณ์ สีหาราช ถ่ายทอดผลงานอย่างต่อเนื่องผ่านศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอพิชัย ศูนย์ข้าวชุมชนจังหวัดอุดรดิตถ์ และศูนย์เรียนรู้เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ธ.ก.ส.บ้านม่วงตาล โดยเป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร ให้แก่เกษตรกร บุคคลทั่วไป สถาบันการศึกษา และหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉลี่ย ๓,๐๐๐ คน / ต่อปี และมีเครือข่ายในการขยายผลงานในระดับชุมชน ภูมิภาค และระดับประเทศ เช่น เครือข่ายศูนย์ข้าวชุมชนทั่วประเทศ ๖,๕๕๙ ศูนย์ เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จำนวน ๘๘๒ ศูนย์ และเครือข่ายแปลงใหญ่ ระดับประเทศ มีจำนวน ๙,๙๖๑ แปลง ในการขับเคลื่อนแนวปฏิบัตินโยบายด้าน

การเกษตรและด้านข้าวให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งประเทศ เพื่อให้ชุมชนและเครือข่ายเกิดความเข้มแข็ง
ความสามัคคี ความร่วมมือกันในการช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนในการทำงานร่วมกัน เพื่อความมั่นคง
มั่งคั่ง และยั่งยืน